

หัวข้อภาคนิพนธ์	ความขัดแย้งในทะเลจีนใต้และแนวทางการแก้ปัญหา The Conflict in South China Sea and the Solution
ชื่อผู้เขียน	เรวัต วรณนุรักษ์ Revat Vannurak
แผนกวิชา/คณะ	สาขาการระหว่างประเทศและการทูต คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา	รศ.ดร.โคริน เฟื่องเกษม
ปีการศึกษา	2554

บทคัดย่อ

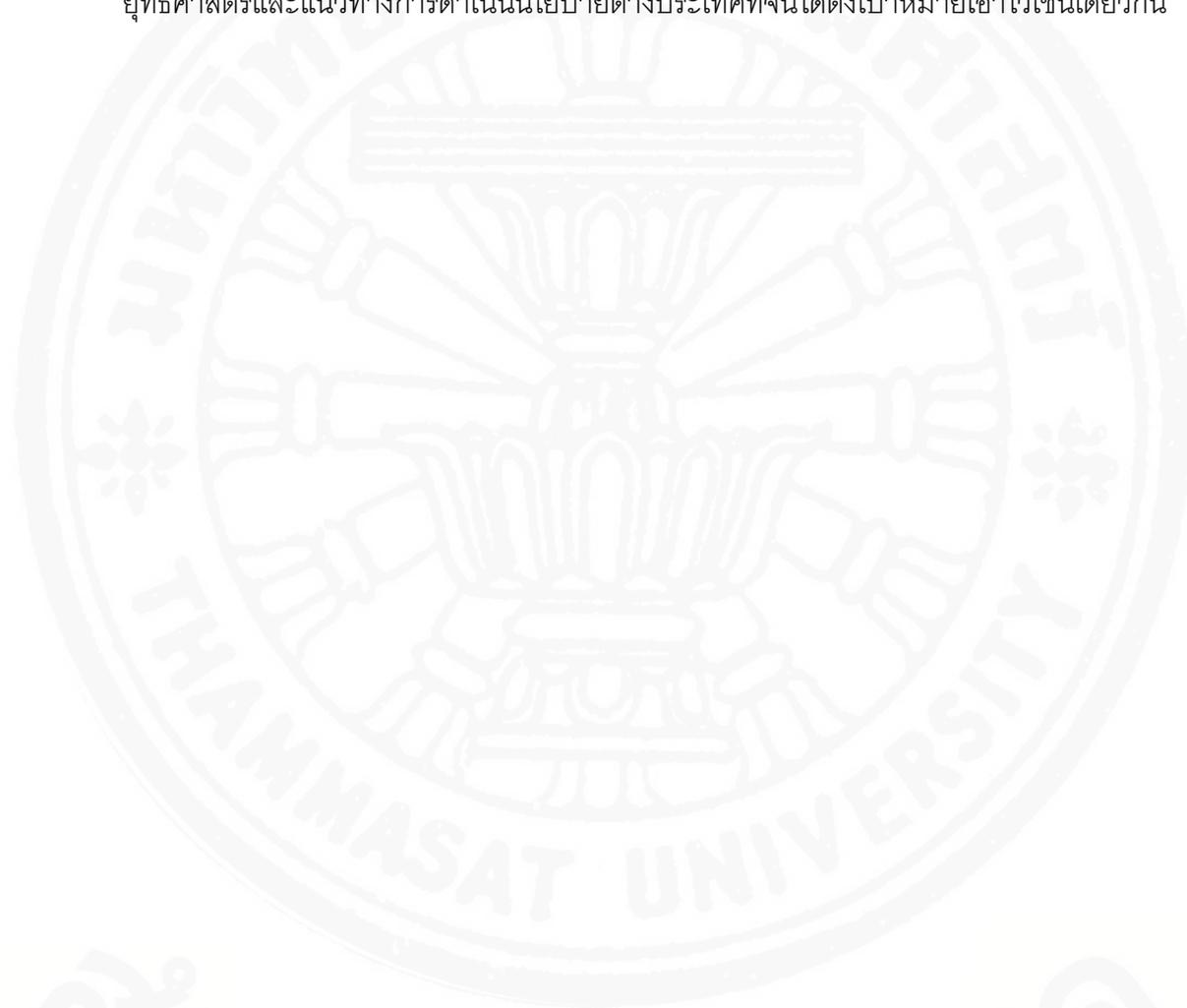
ปัญหาทะเลจีนใต้เป็นอีกหนึ่งประเด็นความขัดแย้งระหว่างประเทศในภูมิภาคเอเชีย – แปซิฟิกที่ประชาคมโลกให้ความสนใจและมีการคาดการณ์ว่าความขัดแย้งดังกล่าวอาจจะเพิ่มความรุนแรงจนถึงระดับที่ไม่สามารถควบคุมได้ หรือ “แฟลชพ้อยต์” (Flashpoint) ที่อาจนำไปสู่การเผชิญหน้ากันและก่อหายนะแก่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การอ้างกรรมสิทธิ์ของ จีน (รวมถึงไต้หวัน) เวียดนาม ฟิลิปปินส์ มาเลเซีย และบรูไน เพื่อครอบครองหมู่เกาะสแปรทลีย์และหมู่เกาะพาราเซลซึ่งเป็นเพียงหมู่เกาะขนาดเล็กที่ไม่มีประโยชน์ในกรณีที่จะใช้พื้นที่จริงเพราะหมู่เกาะทั้งสองดังกล่าวเป็นเพียงโขดหินที่โผล่ขึ้นเหนือน้ำเท่านั้น กระนั้นก็ตามการแข่งขันกันอ้างกรรมสิทธิ์และเขตอำนาจอธิปไตยเหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้ปะทุขึ้นทันทีที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง และได้ยกระดับความรุนแรงขึ้นนับตั้งแต่ทศวรรษที่ 1970 อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากวิกฤตน้ำมันโลกส่งกระตุ้นให้รัฐพิพาทต่างแข่งขันกันออกแสวงหาน้ำมันและก๊าซธรรมชาตินอกพื้นที่ชายฝั่งในบริเวณทะเลจีนใต้มากขึ้น กอปรกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล (UNCLOS) เปิดโอกาสให้รัฐที่อยู่รอบชายฝั่งสามารถประกาศพื้นที่อาณาเขตทางทะเลทำให้รัฐชายฝั่งโดยรอบทะเลจีนใต้ต่างแข่งขันกันอ้างกรรมสิทธิ์เหนือหมู่เกาะในทะเลจีนใต้รุนแรงขึ้น

การเผชิญหน้ากันทางทหารระหว่างจีนและเวียดนามเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้อาเซียนพยายามเข้ามามีบทบาทในการแก้ปัญหาตามแนวทางทางการทูต ความพยายามเริ่มแรกเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1990 โดยอินโดนีเซียได้จัดให้มีการประชุมอย่างไม่เป็นทางการขึ้นระหว่างรัฐสมาชิกอาเซียนด้วยกันเพื่อแสวงหาจุดร่วมและให้สมาชิกอาเซียนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้น

จากนั้นได้ขยายกรอบความร่วมมือและได้เชิญชวนให้จีนเข้าร่วมในการเจรจาอย่างเป็นทางการตามกรอบพหุภาคี การประชุมระดับรัฐมนตรีอย่างเป็นทางการระหว่างจีนและอาเซียนได้ทำให้จีนและอาเซียนตกลงร่วมกันใน “ปฏิญญาอาเซียนว่าด้วยแนวปฏิบัติในทะเลจีนใต้” (DoC) และเพื่อที่จะพัฒนาให้ปฏิญญาฯ ดังกล่าวเป็น “หลักปฏิบัติ” (CoC) แก่รัฐพิพาทในการยึดถือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง อย่างไรก็ตาม นักวิชาการหลายรายจะวิพากษ์วิจารณ์ว่าการลงนามในปฏิญญาฯ และสนธิสัญญาฯ ระหว่างจีนและอาเซียนนั้นไม่มีผลที่เป็นรูปธรรมในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ อันเนื่องมาจากยังคงมีเหตุการณ์การเผชิญหน้ากันหรือเป็นการเพเลียงพล้ำระหว่างรัฐพิพาทอยู่เป็นระยะ ๆ หากแต่มองในอีกมุมหนึ่งจะพบว่า เป็นสัญญาณที่ดีที่บ่งชี้ให้เห็นว่าจีนยอมรับแนวทางพหุภาคีในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้มากขึ้นเป็นลำดับ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้ที่ได้นำเสนอในงานวิจัยชิ้นนี้ประกอบด้วย การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งนั้นรัฐพิพาทควรต้องแยกประเด็นการอ้างอธิปไตยเหนือดินแดนออกไปเสียก่อนด้วยเหตุผลที่ว่าประเด็นอธิปไตยเหนือดินแดนเป็นประเด็นอ่อนไหวทางการเมืองที่มีความเกี่ยวข้องกับประเด็นความรู้สึกชาตินิยมของคนในชาติที่ต้องการรักษาเกียรติภูมิของชาติมิให้สูญเสียดังโดยเหนือดินแดนที่เป็นของรัฐตน ซึ่งแนวทางในการแก้ไขความเป็นปรปักษ์ระหว่างประเทศจำเป็นต้องอาศัยมาตรการการสร้างควมไว้วางใจระหว่างรัฐให้ดีเสียก่อนเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนากระบวนการสร้างความร่วมมือในด้านอื่น ๆ ต่อไป นอกจากนี้ แนวทางสำคัญในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในทะเลจีนใต้จำเป็นต้องอาศัยการจัดตั้งความร่วมมือในการสำรวจและการพัฒนาพื้นที่เขตไหล่ทวีปทับซ้อนซึ่งถือเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาชั่วคราวที่มีความยุติธรรมในการจัดสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติได้มีประสิทธิภาพมากที่สุด อย่างไรก็ตาม ปัญหาความขัดแย้งเหนือหมู่เกาะทะเลจีนใต้คงไม่สามารถสรุปหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาได้ในระยะเวลาอันใกล้ หากแต่แนวโน้มของการใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหานั้นมีความเป็นไปได้น้อย อันเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างจีนและอาเซียนได้พัฒนามากขึ้นเป็นลำดับโดยเฉพาะด้านเศรษฐกิจและการให้ความช่วยเหลือ กล่าวคือ อาเซียนต้องการพึ่งพาจีนในฐานะที่จีนมีศักยภาพทางเศรษฐกิจมหาศาล มีตลาดการบริโภคของรับขนาดใหญ่ ในขณะที่จีนเองก็ต้องพึ่งพาอาเซียนในประเด็นของความมีเสถียรภาพให้เกิดขึ้นในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งนี้ เพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาประเทศภายในของจีนที่ยังคงมีปัญหาคืออื่น ๆ อีกมากมายต้องได้รับการแก้ไข ในช่วงเวลาที่ผ่านมาแม้จีนและอาเซียนจะยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงในหลักปฏิบัติในทะเลจีนใต้ ทว่าจีนและอาเซียนได้ตกลงร่วมกันที่จะใช้ “คู่มือ” ที่มีอยู่เป็น

แนวทางในการแก้ไขปัญหาไปก่อน จะเห็นได้ว่าท่าทีและวิถีคิดของจีนมีลักษณะผ่อนปรนมากขึ้น
นั่นหมายถึง ปัญหาในทะเลจีนใต้มีความเป็นไปได้ในทางบวกมากกว่าที่จะไม่ทำให้จีนและรัฐ
พิพาทอาเซียนหันหน้ามาเผชิญหน้ากันโดยการใช้อำนาจ ทั้งหมดยุทธศาสตร์สะท้อนให้เห็นว่าการรักษา
ผลประโยชน์ของจีนเป็นสิ่งจำเป็น แต่ในขณะเดียวกันการดำรงไว้ซึ่งสถานภาพประเทศ
มหาอำนาจที่สันติในเวทีระหว่างประเทศก็เป็นสิ่งสำคัญของจีนที่ต้องการแก้ไขปัญหาโดยสันติตาม
ยุทธศาสตร์และแนวทางการดำเนินนโยบายต่างประเทศที่จีนได้ตั้งเป้าหมายเอาไว้เช่นเดียวกัน

สำนักหอสมุด